O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

Rektor G. Rixsiyeva

202_ yil "28" avgust

SHARQSHUNOSLIKKA KIRISH
(YAPON TILI)

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	200000 –San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	230000 – Tillar
Ta'lim yo'nalishi:	60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (sharq tillari bo'yicha)

Toshkent-2021

	3. Имаи М., “История культура Японии на русском и японском языке” Ташкент 2007 у. 4. Матчанов Е., Гулямов И. Япон тили -1. -Т., 2013. (ўкув қўлланма) **Qo‘shimcha adabiyotlar** 1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. 2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. 3.Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. 4.Мирзиёев Ш. М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз Т. “Ўзбекистон”, 2016 5. Алпатов В.М. Япония: язык и общество. М .: Муравей, 2003. 6. Краткий статический ежегодник мира 2006 7. Басс И.И. Проблемы современного японского языкознания. С-Петербург, 2004. 8. Алпатов В.М. Аркадьев П.М., Подлесская В.И. Теоретическая грамматика японского языка. М., Издательство Наталис, 2008. **Axborot manbalari** 9. www.ziyo.net 10. www.primavista.ru/dictionary/lang/Japanese.htm 11. www.zasshi.com/dataman.html 12. www.geocities.co.jp 13. www.dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki
7.	O‘quv dasturi “Yapon filologiyasi” kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021 - yil “24” avgust dagi “1”-sonli bayonnomasi bilan ma’qullangan. O‘quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2021 - yil “28” avgust dagi “1” -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
8.	**Fan/modul uchun mas’ul:** Matchanov E. – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Yapon filologiyasi” kafedrasi katta o‘qituvchisi
9.	**Taqrizchilar:** Nazarova S. - Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, “Xitoy filologiyasi” kafedrasi mudiri, PhD. M.To’xtamirzayeva - Toshkent Davlat Yuridik universiteti qoshidagi Nagoya markazi o’qituvchisi, PhD doktori.

	ishlov berish va unumli foydalanish metodlarini egallashi, o'zining kasbiy faoliyatida asosli mustaqil fikrlai olishi kerak; - Yangi bilimlarni mustaqil o'zlashtirishda yapon tilini o'rganib borishi, bu borada o'z bilimi va salohiyatini takomillashtirib borishi va o'z mehnatini ilmiy asosida tashkil qila bilishi ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • Mazkur fanni o'qitish jarayonida audio qurollarni qo'llash, Namoyish (ko'rgazmali, obyektiv – tajriba, amaliy va aqliy harakatni namoyish etish, hokazolar), Masalani o'rgatish, Topshiriq berish, Yo'l-yo'riq ko'rsatish, Og'zaki Ko'rgazmali Amaliy Kitob bilan ishlash Videometod, Interfaol metodlardan faol foydalaniladi. • Mazkur fanni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy metodlari, pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari qo'llanilishi, ma'ruza darslarida zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida prezentatsiya va elektron didaktik texnologiyalaridan foydalanish nazarda tutiladi. • Darslik, o'quv qo'llanma, o'quv uslubiy majmua, tarqatma materiallar, lug'atlar, uslubiy qo'llanmalardan foydalaniladi • O'qishga qiziqishni motivatsiyalash metodlari hamda O'qishga burch va mas'uliyatni rag'batlantirish metodlaridan ham keng qo'llaniladi. • O'z-o'zini nazoratiga olish maqsadida: Nazorat va o'z-o'zini nazorat qilishning og'zaki metodlari, Nazorat va o'z-o'zini nazorat qilishning yozma metodlari, Nazorat va o'z-o'zini nazorat qilishning amaliy metodlaridan foydalaniladi
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini tog'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo(yicha yozma ishni topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. Имаи М., "Культура и общество Японии", Ташкент, 2009у. 2. Ishimura I., "Yapon tili ieroglifikasi", Toshkent, 2009y.

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
SK122	2021-2022	1	2	
Fan/ modul turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari	
Majburiy	O'zbek, rus		2	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Sharqshunoslikka kirish	30	30	60

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – Talabalarda ta'lim yo'nalishiga mos ravishda sharqshunoslikni chuqur ko'nikmalari hamda ma'lumotlariga ega bo'lishi va malaka shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – Talabalarga sharqshunoslikka kirish, yapon tilshunosligi, adabiyotshunosligiga oid bilim va malakalarni shakllantirishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlar)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Kirish. Sharqshunoslik kompleks fan sifatida.

Sharq (Osiyo va Shim. Afrikadagi davlatlar) tarixi, iqtisodi, tili, adabiyoti, etnografiyasi, san'ati, dini, falsafasi, moddiy va ma'naviy madaniyatini kompleks o'rganuvchi fan. Shahrining misrshunoslik, assiriologiya (ossuriyashunoslik), semitologiya, arabshunoslik, eronshunoslik, turkshunoslik, xitoyshunoslik, mongolshunoslik, hindshunoslik, yaponshunoslik kabi sohalarini o'rganishni o'z ichiga oladi.

2-mavzu. Til va jamiyat.

Til va jamiyatning o'zaro uzviy munosabatini sotsiolingvistika fani o'rganadi. Tilning paydo bo'lishi va rivojlanishi insoniyat jamiyati bilan mustahkam bog'liq. Til insoniyat tarixi qadar qadimiydir. Umumiy til tushunchasining shevadan farqi bor: til butun bir xalqqa xizmat qiladi, sheva esa xalqning bir guruhigagina taalluqlidir. Til ko'p vazifali, hamma uchun umumiy bo'lgan aloqa-munosabat vositasidir; sheva esa, vazifa nuqtai nazaridan chegaralangan bo'lib, tilning nutqiy ko'rinishini tashkil etadi.

3-mavzu. Matnshunoslik.

Matnshunoslik, tekstologiya — yordamchi tarixiyfilologik fan soxasi, adabiyot va folislorga oid qo'lyozma asarlarni, tarixiy hujjatlarni, ularning aniq matnlarini aniqlash va tanqidiy o'rganish, sharhlab e'lon qilish maqsadida ular ustida tadqiqotlar olib boradi. M.ning vazifasi matnni har tomonlama tadrijiytanqidiy (matn tari-xiga chuqur kirib borish, matnni

yaratishda foydalanilgan manbalarni, muallif taxrirlari, variantlari va boshqalar) o‘rganib, nashrga tayyorlashdan iborat.

4-mavzu. Afsona, folklor, epos, adabiyot.

Xalq ijodi bu chinakam ma’nodagi doimiy o‘zgarish, doimiy harakatdagi san’atdir. Ya’ni, xalq ijodi namunalari har galgi ijroda an’analarning davomiyligini saqlagan holda muttasil yangilanib, o‘zgarib, mukammallashib boraveradi. Shuning uchun ham xalq ijodi namunalari ko‘plab variantlilikka ega. Ana shu variantlilik xalq og‘zaki ijodining o‘ziga xosligini ta’minlab beruvchi eng muhim jihatlardan biridir.

5-mavzu. Adabiyotshunoslik.

Adabiyotshunoslik – badiiy adabiyotni, uning mazmun-mohiyati, o‘ziga xos xusuiyatlari, paydo bo‘lish va rivojlanish bosqichlari, ijtimoiy funksiyasi, ijodiy jarayon qonuniyatlarini o‘rganadigan fan. U bir-biri bilan uzviy bog‘liq bo‘lgan Z bo‘limni: adabiyot nazariyasi, adabiyot tarixi va adabiy tanqidni o‘z ichiga oladi. A.ning ildizi maqol, qo‘shiq, doston singari xalq og‘zaki ijodi namunalari yuzasidan bildirilgan ilk mulohazalarga borib boglanadi.

6-mavzu: Yaponiyadagi birinchi yozma manbalar.

Yaponlarning dastlabki yozma yodgorligi — **"Kodziki"** (afsona va rivoyatlar to‘plami, 712y.) xitoy iyerogliflari va xitoy tili grammatikasi asosida yozilgan. Keyinchalik iyerogliflar bilan bir qatorda ularning xitoycha o‘qilishi ("on") ham muayyan fonetik o‘zgarishlarga uchragan holda o‘zlashtiriladi; ayni paytda iyerogliflarning ma’no jihatdan mos keladigan yaponcha o‘qilish shakli ("kun") ham paydo bo‘ladi. Yaponiyaning o‘zida ijod qilingan iyerogliflarning barchasi faqat "kun" usulida, yaponcha o‘qiladi. Iyerogliflarning fonetik qo‘llanishi milliy yozuvning paydo bo‘lishiga imkon yaratadi. 8-asrda yaratilgan **"Manyosyu"** nomli asarda ba’zi iyerogliflar bo‘g‘inli belgi sifatida ishlatilgan. Iyerogliflar grafik ko‘rinishining o‘zgarishi esa 9-asrda kananing xilmaxil ko‘rinishlari vujudga kelishiga sabab bo‘lgan. 10-asrda esa ulardan faqat kata kana vaxiragana keng qo‘llanaboshlaydi. Har ikkala alifbodagi belgilar shaklan farq qilsada, ma’noviy (fonetik) jihatdan tengdir.

7-mavzu: Sharq dunyo va asosiy milliy dinlarning vatani sifatida

Diniy e’tiqod bu muayyan dunyoqarash, ya’ni his-tuyg`u va marosimlar orqali odamlar ularning uyushmalari, qabilalar va elatlarning yaqunlashuvi, ma’naviy-axloqiy hayotdagi hamfikrligi demakdir. Din qaysidir ma’noda, axloq yo‘lidir. Diniy iymon va e’tiqod ana shu yo`lning to`g`riligi, xaqligiga ishonchdan iborat ma’naviy-ruhiy holatdir. Dindor o‘z tasavvurida o‘zining toat-ibodatiga oid harakatlari orqali ilohiy kuch bilan aloqa, bevosita bog‘lanish o‘rnatadi.

III. Amaliy mashg‘ulotlari bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Yaponiya haqida umumiy ma’lumot
2. Yaponiya madaniyati yozuvdan oldingi bosqich
3. Yapon adabiyoti
4. Yapon madaniyati bilan bolalar adabiyoti orqali tanishuv
5. Yapon olimlari va yapon tili tadqiqotlari haqida
6. Yaponiya dini.
7. Yapon milliy dekorativ amaliy san’ati
8. Origami dunyosida innovatsiyalar. Bonsai san’ati

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o‘qituvchi tomonidan o‘tkazilishi zarur. Mashg‘ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o‘tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo‘llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Zamonaviy yapon tili.
2. Yaponiyaning ta’lim tizimi haqida.
3. Yapon tilining kelib chiqishi.
4. Tilshunoslik va matnshunoslik zamonaviy sharqshunoslikning fundamental asoslari sifatida.
5. Yapon tili bilan xitoy tilining farqi va o‘xshash tomonlari.
6. Yevropadagi yaponshunoslar.
7. Rus yaponshunoslari haqida.
8. Klassik sharqshunoslik.
9. Zamonaviy sharqshunoslik.
10. Amaliy sharqshunoslik.
11. Sharq va G‘arb madaniyatlarining o‘zaro ta'siriga misollar.
12. Sharqshunoslikning asosi sifatida manbalarni o‘rganish.
13. Ilmiy paradigma.
14. Sharq dunyo dinlarining vatani sifatida.
15. Amaliy tadqiqotlarning sharqshunoslikdagi o‘rni va ahamiyati.

3. **V. Ta’lim natijalari / Kasbiy kompetentsiyalari**

Talaba bilishi kerak:

- Ilmiy sohada o‘rganilayotgan til va umumiy tilshunoslik sohasida til tizimi, uning qo’llanishi va tarkibi bo‘yicha ilmiy izlanishlar haqida bilishi;
- Yapon tili va yapon yozuvi haqida ma’lumotga ega bo‘lishi kerak;
- Yapon tili va madaniyatiga oid axborotni to’plash, tahlil qilish, ularga